

Pracovník/pracovnice environmentální výchovy (kód: 16-004-N)

Autorizující orgán:	Ministerstvo životního prostředí
Skupina oborů:	Ekologie a ochrana životního prostředí (kód: 16)
Týká se povolání:	Pracovník ekologické výchovy
Kvalifikační úroveň NSK - EQF:	5

Odborná způsobilost

Název	Úroveň
Orientace v problematice životního prostředí a ekologie a v systému environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty v ČR	5
Příprava a vedení environmentálních programů	6
Plánování vlastního profesního rozvoje	4
Zajišťování financování a marketingu environmentálních programů	5
Dodržování zásad bezpečnosti a prevence úrazů při realizaci environmentálních programů	4

Platnost standardu

Standard je platný od: 07.10.2020

Organizační a metodické pokyny

Pokyny k realizaci zkoušky

Autorizovaná osoba informuje, které doklady musí uchazeč předložit, aby zkouška proběhla v souladu s platnými právními předpisy.

Před zahájením vlastního ověřování musí být uchazeč seznámen s pracovištěm a s požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a požární ochrany (PO), o čemž bude autorizovanou osobou vyhotoven a uchazečem podepsán písemný záznam.

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, je oprávněna předčasně ukončit zkoušku, pokud vyhodnotí, že v důsledku činnosti uchazeče bezprostředně došlo k ohrožení nebo bezprostředně hrozí nebezpečí ohrožení zdraví, života a majetku či životního prostředí. Zdůvodnění předčasného ukončení zkoušky uvede AOs do Záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Uchazeč může ukončit zkoušku kdykoliv v jejím průběhu, a to na vlastní žádost.

Zdravotní způsobilost pro vykonávání pracovních činností této profesní kvalifikace je vyžadována a prokazuje se lékařským potvrzením (viz odkaz v NSP: <https://nsp.cz/jednotka-prace/pracovnik-ekologicke-vych#zdravotni-zpusobilost>)

Autorizovaná osoba informuje uchazeče, že k výkonu povolání je potřebné úspěšné absolvování akreditovaného kurzu první pomoci v délce minimálně 16 hodin v posledních 2 letech (počítáno ke dni zahájení výkonu povolání).

Profesní kvalifikace Pracovník environmentální výchovy není určena pro pedagogické pracovníky škol a školských zařízení zřízených na základě školského zákona.

Kompetence **Orientace v problematice životního prostředí a ekologie a v systému environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty v ČR** kritérium a):

- Autorizovaná osoba vybere z níže uvedených tematických okruhů vždy 4 k písemnému ověření v celkovém trvání maximálně 1 hodiny.

Tematické okruhy:

1. Jedinec a prostředí
2. Populace a jejich dynamika
3. Vztahy mezi organismy
4. Společenstva a ekosystémy
5. Vývoj a dynamika společenstev
6. Koloběh látek a tok energie
7. Vztah společnosti a přírody
8. Znečištění prostředí
9. Udržitelné a neudržitelné využívání přírodních zdrojů
10. Globální problémy
11. Klíčové faktory vlivu člověka na prostředí – populace, spotřeba a technologie
12. Společné řešení problémů životního prostředí
13. Občanské a spotřebitelské chování
14. Nástroje ochrany životního prostředí
15. Ochrana přírody
16. Udržitelný rozvoj
17. Environmentální etika
18. Vývoj environmentálního myšlení

Kompetence **Orientace v problematice životního prostředí a ekologie a v systému environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty v ČR**, kritérium b):

- Autorizovaná osoba se v rozhovoru zaměří na tyto dokumenty:
  - aktuální vládní strategické dokumenty pro oblast EVVO a pro oblast vzdělávání pro udržitelný rozvoj
  - Doporučené očekávané výstupy - Metodická podpora pro výuku průřezových témat v základních školách (dostupné z: <http://www.nuv.cz/vystupy/doporučene-očekavane-vystupy-1>)
  - Doporučené očekávané výstupy – Metodická podpora pro výuku průřezových témat v gymnáziích (dostupné z: <http://www.nuv.cz/vystupy/doporučene-očekavane-vystupy-1>)
  - Rámcové vzdělávací programy - průřezová témata související s EVVO ve všech stupních škol

Kompetence Příprava a vedení environmentálních programů, kritéria a) – f)

- Autorizovaná osoba nejpozději 8 týdnů před dnem konání zkoušky zadá uchazeči rámcový cíl environmentálního programu (vycházející z dokumentu MŽP „Cíle a indikátory pro environmentální vzdělávání, výchovu a osvětu v České republice“, viz níže) a tam, kde je to relevantní, i upřesňující téma (viz níže).
- Uchazeč připraví vlastní environmentální program zaměřený na zadaný rámcový cíl a případné upřesňující téma. Ostatní parametry programu (délka a místo konání, cílová skupina atd.) si volí sám. Přípravu programu zpracuje do osnovy, která bude obsahovat:
  - zadaný rámcový cíl a případné upřesňující téma
  - vhodné dílčí cíle
  - charakteristiku vybrané cílové skupiny
  - uvedení zvoleného modelu učení (v rámci tohoto standardu mezi efektivní modely řadíme např. E-U-R, tj. evokace – uvědomění si významu – reflexe; 4MAT; Kolbův cyklus; ekohry podle Cornella apod.)
  - místo a délku konání
  - popis průběhu programu, metod a aktivit (v rozsahu umožňujícím dalším osobám či lektorům realizovat program podle tohoto popisu)
  - nutné pomůcky a materiály
  - rizika a krizový management
  - popis hodnotících nástrojů
  - seznam zdrojů informací

Písemně zpracovanou osnovu environmentálního programu v elektronické nebo tištěné podobě odevzdá uchazeč autorizované osobě **7 dní před dnem konání zkoušky**.

Rámcové cíle EVVO pro konkretizaci environmentálního programu (viz kompetence): **Příprava a vedení environmentálních programů:**

- Environmentální senzitivita
  - Potřeba kontaktu s přírodou
  - Schopnost přímého kontaktu s přírodním prostředím
  - Citlivost k přírodě
  - Reflexe různých pohledů na přírodu, postojů k ní a ujasňování si vlastních hodnot a postojů
- Vztah k místu
  - Znalost místní krajiny, jejích jedinečností a schopnost interpretovat je v souvislostech
  - Vědomí sounáležitosti s místem a regionem a pocit zodpovědnosti za něj
- Porozumění ekologickým dějům a zákonitostem
  - Zájem o pochopení ekologických dějů a jejich zkoumání
  - Schopnosti a dovednosti pro zkoumání přírody a životního prostředí
  - Porozumění základním ekologickým dějům a zákonitostem
  - Porozumění významu ekologických dějů a zákonitostí pro život člověka
  - Propojování znalostí ekologických dějů a zákonitostí s každodenním životem

V oblasti porozumění ekologickým dějům a zákonitostem jde zejména o děje a zákonitosti týkající se témat:

1. Jedinec a prostředí
  2. Populace a jejich dynamika
  3. Vztahy mezi organismy
  4. Společenstva a ekosystémy
  5. Vývoj a dynamika společenstev
  6. Koloběh látek a tok energie
- Porozumění environmentálním problémům a konfliktům
    - Schopnost analýzy environmentálních problémů a konfliktů
    - Schopnost formulovat vlastní názor na problém, posuzovat variantní řešení a navrhnout řešení vlastní
  - Schopnost spolupráce a komunikace při řešení environmentálních konfliktů

V oblasti porozumění environmentálním problémům a konfliktům jde zejména o témata:

1. Vztah společnosti a přírody
2. Znečištění prostředí
3. Udržitelné a neudržitelné využívání přírodních zdrojů
4. Globální problémy
5. Klíčové faktory vlivu člověka na prostředí – populace, spotřeba a technologie

6. Společné řešení problémů životního prostředí

• Připravenost jednat

- Znalost základních principů ochrany životního prostředí
- Znalosti a dovednosti potřebné pro šetrné zacházení s přírodou a přírodními zdroji
- Znalosti a dovednosti pro spotřebitelské chování
- Znalosti a dovednosti pro aktivní ovlivňování svého okolí
- Přesvědčení o vlastním vlivu na předcházení a řešení problémů životního prostředí

V oblasti připravenosti jednat jde zejména o tematické okruhy:

1. Občanské a spotřebitelské chování
2. Nástroje ochrany životního prostředí
3. Ochrana přírody
4. Udržitelný rozvoj
5. Environmentální etika
6. Vývoj environmentálního myšlení

(Východiskem a dokumentem podrobněji popisujícím upřesňující témata je dokument „Základní koncepty z ekologie a environmentalistiky“ vytvořený v rámci projektu OPVK CZ.1.07/1.3.00/08.0189 „Nastavení a ověření podmínek pro vzdělávání k výkonu specializované činnosti v oblasti environmentální výchovy“.)

- Ověřování kritérií hodnocení probíhá posouzením popsaného a předvedeného programu a řízeným rozhovorem s uchazečem. Uchazeč prokáže při realizaci environmentálního programu své vlastní adekvátní znalosti, dovednosti a postoje z jednotlivých oblastí kompetencí pro environmentálně odpovědné jednání a schopnost aplikovat je do vytvářeného programu. Nevyžaduje se, aby uchazeč odevzdal prezentaci environmentálního programu před konáním zkoušky. Prezentace bude předvedena v rámci plnění kritéria e) v délce maximálně 15 minut.

Kompetence **Příprava a vedení environmentálních programů**, kritérium f):

- Autorizovaná osoba zvolí nejméně dvě části připraveného environmentálního programu, které uchazeč předvede v celkové délce trvání maximálně 40 minut. Účastníky programu při praktickém předvedení nahrazují členové komise.

Ověřování kritérií hodnocení probíhá posouzením popsaného a předvedeného programu a řízeným rozhovorem s uchazečem. Uchazeč prokáže při realizaci environmentálního programu své vlastní adekvátní znalosti, dovednosti a postoje z jednotlivých oblastí kompetencí pro environmentálně odpovědné jednání a schopnost aplikovat je do vytvářeného programu. Není vyžadováno, aby uchazeč odevzdal prezentaci environmentálního programu před konáním zkoušky. Prezentace bude předvedena v rámci plnění kritéria e) v délce maximálně 15 minut.

Kompetence **Plánování vlastního profesního rozvoje**:

- Ke zkoušce uchazeč přinese své profesní portfolio a plán profesního rozvoje, na jejichž základě bude probíhat ústní ověření.
- Možný obsah portfolio: seznamy přečtené literatury, absolvovaných školení, seminářů, přípravy na programy a jejich vyhodnocení apod.

Kompetence **Zajišťování financování a marketingu environmentálních programů**, kritérium b)

- V elektronické nebo tištěné podobě zpracovaný základní rozpočet odevzdá uchazeč autorizované osobě spolu s přípravou programu
7 dní před dnem konání zkoušky.

Při písemném ověřování kritérií hodnocení uchazeč na PC nebo označených listech papíru zpracuje zadané téma.

Autoři standardu

Autoři kvalifikačního standardu

Kvalifikační standard profesní kvalifikace připravila SR pro lesní a vodní hospodářství a životní prostředí, ustavená a licencovaná pro tuto činnost HK ČR a SP ČR.

Na tvorbě se dále podílely subjekty zastoupené v pracovní skupině:

Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky

Správa Krkonošského národního parku

Tereza, vzdělávací centrum, z. ú.

Lipka - školské zařízení pro environmentální vzdělávání Brno, příspěvková organizace